

Förslag på kreatoper i parkmiljö/grönområde vid Börje tull, Uppsala kommun

Naturföretaget 2018

iii
Naturföretaget
inventering | illustration | information

Inventering och rapport: Karolin Ring och Mattias Lif
Framsidesbild: Librobäcken.
Foto: Karolin Ring och Mattias Lif
Kvalitetsgranskning: Ulrika Westling
Datum rapport: 2018-12-14
Version: 1

Kontaktperson för denna rapport: Karolin Ring, karolin@naturforetaget.se, 073-708 80 08

Naturföretaget
Vaksalagatan 6
753 20 Uppsala
info@naturforetaget.se

Kartor publicerade med tillstånd av ESRI.

Innehåll

Bakgrund	4
Förslag på kreotoper	4
1. Faunadepå	4
2. Död ved	5
3. Öppen gräsmark med ängsflora	5
4. Fuktäng	6
5. Sandslänt	6
6. Bihotell	7
7. Fladdermusholkar	8
8. Torräng på sandig/grusig mark	9
Bilaga 1. Karta med föreslagna kreotoper	10

Bakgrund

Uppsala kommun kommer att utveckla parkområdena längs Fyrisån och Librobäcken inom detaljplaneområdet Börje tull. Naturföretaget har fått till uppgift av Uppsala kommun att ge förslag på bristmiljöer i form av småbiotoper som skulle kunna tillskapas inom parkområdena. Kommunen har tagit fram en parskiss med förslag på åtgärder för utvecklingen av parkområdet. Denna skiss användes som utgångspunkt för framtagandet av förslag på kreatoper.

Förslag på kreatoper

Området besöktes den 26 november 2018 och lämpliga platser för kreatoper ritades in i appen Collector for ArcGIS i surfplatta.

Här nedan presenteras några förslag på kreatoper som kan skapas i området för att förbättra förutsättningarna för olika organismer. Platserna för kreatoperna kan justeras i läge om de kommer i konflikt med planerade åtgärder inom utvecklingen av parken. Det går även utmärkt att skapa dessa småbiotoper på fler platser än vad som förslagits, t.ex. kan man anlägga gräsmarker med ängsflora på gräsytor i området där man inte har intensiv skötsel (klipper gräset kort). De föreslagna kreatopernas placering framgår av kartan i Bilaga 1.

1. Faunadepå

Figur 1. Befintlig gräsmark.

För att utöka bomöjligheterna för vedlevande insekter föreslås att död ved placeras ut i några högar, och även stående död ved om möjligt. Flest insektsarter är knutna till stående död solexponerad lövved, men många arter är även knutna till liggande död ved. Den exakta platsen bör vara solexponerad men kan annars flyttas ifall den är i vägen för den planerade nya gång- och cykelvägen.

Mål:

Död ved av varierande art och storlek, som kan gynna olika arter av vedlevande insekter.

Anläggning:

Lägg död ved i några olika högar, gärna uppdelat efter trädart. Björk, asp, sälg och ädellöv är bäst, men i andra hand kan även tallved läggas ut. Veden kan vara av varierande grovlek, men flest arter är knutna till grov död ved (grövre än 20 cm i diameter). Om det är möjligt kan man även testa att staga upp några döda stammar så att de står upp.

2. Död ved

Figur 2. Bryn mellan lövdunge utmed bäcken och gräsmark.

Lägg gärna ett par grova lågor i brynet på denna ganska skuggade plats. Blir som ett komplement till den faunadepå (kreatop 1 ovan) som ligger intill och är solexponerad.

Mål:

Död ved som kan gynna olika arter av vedlevande insekter.

Anläggning:

Lägg några grövre stammar död lövved i brynet.

3. Öppen gräsmark med ängsflora

Figur 3. Befintlig gräsmark.

En befintlig öppen gräsmark norr om gång- och cykelvägen som verkar slås någon gång per år.

Mål:

En öppen artrik ängsmark som drar till sig olika pollinatörer.

Anläggning och skötsel:

Fräs bort delar av gräset och så in en fröblandning med ängsfrön. Slå gräsmarken årligen med slätterbalk, och frakta bort det slagna materialet.

4. Fuktäng

Figur 4. Befintlig gräsmark.

Här eller i någon annan flack yta invid Librobäcken kan man testa att skapa en fuktäng som kontrast till befintlig vegetation (högrter som älgört, uppländsk vallört mm) och planerade gräsytor.

Mål:

Artrik fuktäng utmed bäcken som lockar till sig olika pollinatörer.

Anläggning och skötsel:

Fräs bort befintlig örtvegetation och så in en fröblandning med ängsfrön. Slå gräsmarken årligen med slätterbalk, och frakta bort det slagna materialet.

5. Sandslänt

Figur 5. Befintlig gräsmark.

En svagt lutande slänt utmed gång- och cykelväg som vetter åt sydväst där sand föreslås läggas ut, för att skapa boplatser åt vildbin.

Mål:

Sandig solvarm slänt med bomöjligheter för sandlevande arter.

Anläggning:

Gräv ut en grund grop där sanden läggs, för att den inte ska blåsa eller erodera bort. Ytan bör vara ca

4-10 m lång, 1-2 m bred och ca 50 cm djup. Testa gärna olika kornstorlekar för att få variation, men en del av sanden behöver vara av typen sandlådesand (finsand) där bin kan gräva bon utan att gångarna rasar. Lägg om möjligt ett par lågor i närheten så att det finns död ved också.

6. Bihotell

Figur 6. Möjlig plats för bihotell.

Ett bihotell kan byggas på föreslagen plats utmed gång- och cykelvägen. Platsen är synlig och lättillgänglig för besökare i parken och därför är det nog bra med en informationsskylt. Om det finns risk för skadegörelse kan man istället placera bihotellet på en mer avskild plats.

Mål:

Ett bihotell med bomöjligheter för flera olika arter med olika krav på bomaterial.

Anläggning:

Bihotellet kan byggas på flera olika sätt, men ett förslag finns i figur 7 nedan. Man bör borra hål med olika diameter i träbitar, så att arter med olika krav på bohålsdiameter kan ha möjlighet att bygga bo. Hålen ska vara minst 5 cm djupa och med diametrar mellan 4-10 mm. Lövträ är bättre än barrträ, eftersom barrträ lätt flisar sig så att gångarna blir ojämna. Tänk på att borra i torrt trä, eftersom fuktigt trä kan fransa sig när man borrar. Man bör även ha vass- eller bambustrån med olika diametrar, samt gärna även tegelstenar med hål.

Figur 7. Exempel på hur ett bihotell kan se ut.

7. Fladdermusholkar

Figur 8. Fladdermusholkar kan sättas upp i träden utmed Fyrisån.

Lövdungar utmed Fyrisåns västra kant, separerade av mer öppna ytor med högväxt örtvegetation. Lövbestånden domineras av äldre klipbal varav vissa individer har börjat utveckla hål i framförallt grenar efter avfallna grenar.

Mål:

Trädmiljö utmed Fyrisån som både erbjuder bra födosöksområde och boplatser för fladdermöss.

Byggbeskrivning:

Fladdermusholkar finns att köpa billigt hos t.ex. Jula och Granngården. Om man vill bygga holkar själv finns beskrivningar på bl.a. Naturvårdsverkets hemsida. Använd obehandlat och dessutom gärna ohyvlat virke, så att fladdermössen får bra fäste inne i holken. Holkarna ska inte placeras i direkt solljus eftersom temperaturen kan bli för hög i solen.

Det ska vara enkelt för djuren att flyga in i holken, men inte allt för avslöjat för andra djur. Den ska placeras ca 3-4 meter ovanför marken, gärna flera holkar med några meters avstånd. Ger du djuren flera holkar att välja på är chansen större att de väljer ett bo de återvänder till. Placera gärna ett par sådana grupper av holkar på olika ställen i skogsdungarna utmed Fyrisån.

8. Torräng på sandig/grusig mark

Figur 9. Grusig yta, delvis bevuxen med gräs och örter.

Området består av en plan yta med packat grus delvis bevuxet med kärlväxter. Här kan en liten torräng anläggas.

Mål:

En liten torräng med pollen- och nektarväxter för fjärilar och bin. Delar av ytan med exponerad sand och/eller grus.

Anläggning:

Lägg på sand och så ut torrängsväxter som t.ex. blåeld, sandvita, liten blåklocka, gulmåra, prästkrage, åkervädd, bockrot, brudbröd, gulsporre, käringtand. Köp frön av inhemskt ursprung.

Bilaga 1. Karta med föreslagna kreatoper.

